

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo(at)mintc.fi

Sähköisen median viestintäpoliittinen ohjelma LVM159/05/2012

Sähköisen viestinnän mediapoliittisessa ohjelmassa on tarkoitus arvioida televisiotoimintaa kokonaisuutena. Elokuva- ja av-tuotannot ovat keskeinen osa tätä kokonaisuutta ja televisiotoiminnan sisältö. Viestintäpoliittisen ohjelman valmistelussa on tärkeää arvioida suunnitelmia myös sisältötuotannon kannalta.

Toimilupajärjestelmän kokonaisuudistus –alatyöryhmän puheenjohtaja on pyytänyt työryhmän osallistujien lausuntoja ohjelman sisällöstä ja tavoitteista. Toimilupajärjestelmän kokonaisuudistusta on tarkoitus valmistella viestintäpoliittisen ohjelman ja taajuuspoliittisen periaatepäätöksen strategisten linjausten perusteella. Viestintälainsäädäntöä uudistettaessa on tärkeää pitää mielessä, että viestintälainsäädäntö vaikuttaa - paitsi erilaisten sisällön jakelijoiden toimintaan - ratkaisevalla tavalla sisältötuotantoyritysten liiketoimintaan. Sähköisessä mediassa sisällöt ja tekniikka ovat toisistaan riippuvaisia ja niiden menestys kulkee käsi kädessä.

Tuotos esittää alla elokuva- ja av-tuotannon näkemyksiä ja tarpeita ohjelman sisällöstä. Täsmennämme ja yksilöimme kantojamme ohjelman valmistelutyön edetessä kirjoitusvaiheeseen.

1

Kotimaiset sisällöt ovat sähköisen median ydintä

Huomattava osa sähköisen median välittämästä sisällöstä on itsenäisten tuotantoyhtiöiden tuottamaa audiovisuaalista sisältöä. Erilaisten palveluntarjoajien, operaattoreiden ja televisioyhtiöiden liiketoiminta perustuu näiden sisältöjen välittämiseen. Lainsäädäntö, joka ei huomioi sisältötuotantoalan tarpeita, tekee karhunpalveluksen myös sisällön jakelijoille.

Sähköisten sisältöpalvelujen tuottavuuden parantaminen onnistuu vain sisältötuotannon toimintaedellytykset turvaamalla. Elokuva- ja av-alan tuotantoyhtiöt ovat pk-yrityksiä, joilla on suuri potentiaali innovaation, yritysten kasvun ja kansainvälistymisen sekä työllistämisen alueilla. Tämän potentiaalin käyttöönoton ja toteutumisen edistämiseksi tulee hallitusohjelmassa todetun mukaisesti huomioida alan erityispiirteet. Av-sisältötuotannon kasvun keskeisiä edellytyksiä ovat oikeuksien ostoon ja myyntiin perustuva liiketoiminta sekä tuotantojen riittävä rahoitus.

Av-alalla on omanlaisensa, muista luovista aloista eroava liiketoimintalogiikka, joka tulee tunnistaa, jotta alan kasvuun kohdistetut toimenpiteet voivat menestyä. Alan liiketoiminta on murroksessa ja hakee uusia liiketoimintaratkaisuja. Tällaisessa muutosvaiheessa lainsäätäjän tulee kuunnella huolellisesti alan toimijoita ja erityisesti tuotantoyhtiöiden edustajia, sillä av-sisältöjen jakeluun perustuvan median menestys on sisältöjen ja niitä luovien tuotantoyhtiöiden varassa. Yrityksille on myös turvattava toimivat kotimarkkinat, joilta ponnistaa Suomen ulkopuolelle.

Av-tuotannon liiketoiminta on oikeuksien ostoa ja myyntiä

Elokuva- ja draamatuotannon toteuttamiseksi tarvitaan useampi ennakorahoittaja, joka saa vastineeksi sovittun määrän käyttöoikeuksia. Tarvitaan rakenteita, jotka auttavat av-tuotantoyhtiöitä säilyttämään omia ja hankittuja oikeuksia itsellään. Suomalaisten tuotantoyritysten menestys ja kasvu perustuu näihin oikeuksiin ja niistä syntyvään uuteen liiketoimintaan.

Siirtovelvoitelainsäädäntö hidastaa sisältöjen ja sähköisen median kehitystä

Viestintämarkkina-alaissa säännellään kollektiivihallinnon alaista edelleenlähettämistä koskevasta siirtovelvoitteesta, joka tekee operaattoreille mahdolliseksi useiden tv-kanavien ohjelmistojen välittämisen omassa liiketoiminnassaan *ilmaiseksi*. Ohjelmistojen välittäminen on liiketoimintaa, johon normaalisti kuuluu oikeuksien hyödyntämisestä sopiminen. Liiketoiminnallista aspektia ei muuta se, että käytännön syistä sopijatahona on kollektiivihallintojärjestö.

Siirtovelvoitetta perusteltiin aikanaan kuluttajan edulla. Nykyisen monimuotoisen viestinnän aikakautena on syytä kyseenalaistaa kuluttajan etu siirtovelvoitteen olemassolon oikeutuksena. Pikemminkin on niin, että siirtovelvoitelainsäädäntö palvelee ainoastaan operaattorien lyhyen tähtäimen etua. Tosiasiassa siirtovelvoite vähentää investointeja av-sisältöihin ja murentaa näin audiovisuaalisen alan liiketoiminnan perustaa. Sisältöjen köyhtyminen heikentää palvelujen tasoa ja kiinnostavuutta, jolloin koko sähköisen median kehitys ja kuluttajan etu kärsii.

Kuluttajat ovat kiinnostuneita hyvistä ammattitaitoisesti tuotetuista sisällöistä ja nimenomaan kotimaisista tuotannoista. Monipuoliset elokuva- ja av-sisältöjä tarjoavat palvelut ovat kuluttajien etu. Kotimaiset tuotannot ovat ulkomaisia kysytympiä ja myös kalliimpia, johtuen mm. pienestä markkinastamme. Tuotos on Valtioneuvoston asetusta ääni- ja tekstityspalveluista koskevassa lausunnossaan 18.3.2011 korostanut LVM:lle, että Suomen lainsäädäntö poikkeaa edelleen muiden maiden säädöksistä, jotka takaavat tuottajayrityksille korvausoikeuden siirtovelvoitteenalaisilta kanavilta. Keskimäärin 350 suomalaista riippumatonta tuotantoyhtiötä tekee vuosittain ohjelmia televisiotoiminnan sisällöksi. Siirtovelvoitelainsäädännöllä on vaikutusta näiden yritysten liiketoiminnan jatkuvuuteen ja työllistämiskykyyn.

Kaistoja, taajuuksia ja laitteita tarvitaan sisältöjen saataville saattamiseen, mutta uusien sähköisten palvelujen keskiössä ovat sisällöt. Sisältötuotannon toimintaedellysten turvaaminen kaikessa mediaa koskevassa sääntelyssä on sekä kuluttajien että sisältöpalvelun tarjoajien etu. Myös EU-komissio korostaa av-sisältöjen kysynnän kasvua ja keskeistä roolia sähköisillä markkinoilla ja valmisteleo toimenpiteitä (mm. Luova eurooppa –ohjelma), joiden avulla av-tuotannon toimintaedellytyksiä ja rahoitusta parannetaan.

Kaikkein av-sisältöjä hyödyntävien palveluntarjoajien osallistuttava sisällön rahoittamiseen

Sellaiset lainsäädännön mahdollistamat liiketoimintamallit, jotka sallivat joidenkin yritysten hyödyntää av-sisältöjä käytöstä sopimatta ja/tai ilmaiseksi, ovat sisältötuotannon ja koko sähköisen median kehityksen kannalta kohtalokkaita.

Yleisradion rooli rahoittajana ja julkisen palvelun toimijana

Uudet kotimaiset sisällöt kiinnostavat katsojia niin televisiossa, elokuvateattereissa kuin uudemmissakin palveluissa. Yleisradio on tärkeä kotimaisen tuotannon osarahoittaja, jonka tulee hankkia ohjelmia monipuolisesti kilpailluilta kotimaisilta markkinoilta nykyistä huomattavasti merkittävässä määrin. Yleisradion julkisen palvelun tehtävä on määriteltävä ja toiminta saatettava läpinäkyväksi.

Toimiluvat

Niin verkko- kuin ohjelmistolupienkin uudistusta valmisteltaessa tulee ottaa huomioon televisioyhtiöiden asema yhtenä tärkeänä sisällöntuotannon rahoittajina. Toimilupien kallistuminen tiukentaisi tv-yhtiöiden taloutta ja vaikuttaisi näin väistämättä myös kotimaisen sisällön rahoitusmahdollisuuksiin ja johtaisi helposti ulkomaisen sisällön suosimiseen kotimaisen kustannuksella. Yleiskanavien ohjelmistoluvat tulee jatkossakin myöntää sisältöjä vertailemalla ja arvioimalla erityisesti kotimaisten sisältöjen ostojen määrää ja kohtuullisia kauppatapoja.

Helsingissä 10.2.2011

Av-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry

Kirsi Niittyinperä
toiminnanjohtaja

Av-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry hallinnoi ja valvoo elokuvateosten ja audiovisuaalisten tallenteiden tuottajien oikeuksia. Tuotos edustaa noin 250 Suomessa toimivaa av-tuotantoyhtiötä, erityisesti sopimuslisenssein hallinnoitavissa käyttösovimuksissa ja uusilla yksilöllistä lisensointia täydentävillä kollektiivihallinnon aloilla. Kansainvälisen vastavuoroisuussopimuksen perusteella Tuotos edustaa 10.000 ulkomaista AV-tuotantoyritystä Suomessa edelleen lähettämisen alueella.